

Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності Н2 «Тваринництво»

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проект стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності **Н2 «Тваринництво»** (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено 07 травня 2026 р. на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiektu-standartiv-vyshchoi-osvity-pershoho-druhoho-ta-tretoh-rivniv-zi-spetsialnosti-n2-tvarynnytstvo-haluzi-znan>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до 22 травня 2026 р. на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

1. Бородіна Наталія Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;

2. Швагер Наталія Юріївна, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету;

3. Сичов Михайло Юрійович, завідувач кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення:

Бородіна Наталія Анатоліївна та Швагер Наталія Юріївна пропонують до стандарту вищої освіти ступеня «Магістр» ввести компетентність: 1. Здатність управляти професійними ризиками та приймати ефективні рішення з безпеки праці та здоров'я на роботі;

Сичов Михайло Юрійович зауважує:

1. На нашу думку, формулювання загальних компетентностей ЗК1 та ЗК2 у проекті стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти потребує перегляду та уточнення. У чинній редакції магістерського стандарту фактично повторюються компетентності, які вже були передбачені стандартом першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме: здатність спілкуватися українською мовою усно і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою на рівні B2 CEFR.

Водночас магістерський рівень освіти відповідно до Національної рамки кваліфікацій має забезпечувати не повторення вже сформованих компетентностей, а їх якісне поглиблення та розвиток відповідно до 8 рівня НРК. У зв'язку з цим доцільним виглядає перенесення акценту: із загальної мовної комунікації на: професійну, наукову та академічну комунікацію, підготовку наукових текстів, презентацію результатів досліджень, участь у міжнародному науковому середовищі.

Крім того, окремої уваги потребує формулювання щодо володіння іноземною мовою «на рівні B2 CEFR». На нашу думку, рівень B2 CEFR є мовним дескриптором, а не компетентністю як такою, тому його використання без визначення механізму перевірки створює методологічну та практичну невизначеність. Зокрема, у стандарті не визначено: яким саме чином має підтверджуватися рівень B2; чи є обов'язковим міжнародний мовний сертифікат; хто саме здійснює оцінювання рівня; чи повинна перевірка бути стандартизованою; які критерії мають застосовуватися під час атестації. У результаті вимога щодо B2 CEFR може мати декларативний характер та по-різному трактуватися закладами вищої освіти. Крім того, якщо рівень B2 CEFR уже був передбачений стандартом бакалаврського рівня, повторне використання аналогічної вимоги у стандарті магістра без її змістовного ускладнення або переходу до рівня C1 не повною мірою відображає освітню прогресію між рівнями вищої освіти.

У зв'язку з цим вважаємо доцільним: або переглянути формулювання ЗК1 та ЗК2 у напрямі наукової та професійної комунікації; або чітко визначити механізми та критерії підтвердження рівня володіння іноземною мовою; або перенести вимогу щодо рівня B2 CEFR із компетентностей до вимог освітньої програми чи критеріїв атестації.

2. Окремо звертаємо увагу на формулювання СКЗ: «здатність розробляти, оптимізувати та оцінювати системи годівлі, утримання і технології виробництва продукції тваринництва...». На нашу думку, використання терміна «системи годівлі» не повною мірою відповідає другому (магістерському) рівню вищої освіти. Поняття «система годівлі» традиційно використовується переважно на бакалаврському рівні підготовки та стосується загальної організації забезпечення тварин кормами, типів годівлі, режимів утримання та базових технологічних підходів. Натомість магістерський рівень освіти має передбачати значно глибший рівень професійної та наукової підготовки, орієнтований на: фізіологічні та біохімічні основи живлення; моделювання раціонів; precision feeding; оптимізацію використання поживних речовин; функціональне живлення; оцінку ефективності кормових інгредієнтів; оцінку поживної цінності та якості кормів; контроль безпечності кормової сировини; прогнозування продуктивності та метаболічних змін; цифрові системи управління живленням тварин.

У зв'язку з цим доцільним виглядає використання у СКЗ термінів: «живлення тварин», «системи живлення», або «технології живлення тварин», які більшою мірою відповідають сучасному рівню магістерської підготовки та міжнародній науковій термінології (animal nutrition, precision nutrition). Наприклад, СКЗ може бути уточнена таким чином: «здатність розробляти, оптимізувати та оцінювати технології живлення, утримання і виробництва продукції тваринництва, здійснювати оцінку поживної цінності, якості та безпечності кормів на основі комплексного урахування біологічних потреб, метаболічних процесів і благополуччя тварин».

3. Також вважаємо дискусійним включення до СКЗ положень щодо «дресування/тренування тварин». На нашу думку, дресування тварин не може розглядатися як обов'язкова складова професійної підготовки для всіх освітніх програм спеціальності Н2 «Тваринництво». Спеціальність «Тваринництво» охоплює широкий спектр галузей сільськогосподарського виробництва, основу яких становлять: скотарство; свинарство; птахівництво; вівчарство; козівництво та інші напрями продуктивного тваринництва. Для більшості зазначених галузей поняття «дресування» не є характерним елементом професійної діяльності та не належить до базових компетентностей магістра з тваринництва. Водночас включення таких положень до обов'язкових компетентностей стандарту створює надмірний акцент на окремих вузькоспеціалізованих напрямках (зокрема кінології), що може призвести до розмивання предметної області спеціальності. Крім того, використання терміна «дресування» у магістерському стандарті виглядає недостатньо узгодженим із сучасними науковими підходами у сфері animal science, де переважно використовуються поняття: поведінковий менеджмент тварин; welfare-oriented management; behavioral assessment; адаптація та контроль поведінкових реакцій.

У зв'язку з цим вважаємо доцільним: або вилучити згадку про «дресування/тренування» з обов'язкових компетентностей; або перенести її до варіативної складової освітніх програм; або замінити більш універсальними формулюваннями, пов'язаними з поведінкою та благополуччям тварин.

5. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково (зазначити підстави не врахування або, якщо це часткове врахування якихось пропозицій вказати, яка саме пропозиція врахована, а яка ні, і чому)
Бородіна Наталія Анатоліївна, доцент кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Швагер Наталія Юріївна, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету	
Додати загальну компетентність: 1. Здатність управляти професійними ризиками та приймати ефективні	1. <u>Не враховано</u> . Підкомісія поділяє важливість формування у майбутніх фахівців навичок управління ризиками,

рішення з безпеки праці та здоров'я на роботі	забезпечення безпечних умов праці та збереження здоров'я працівників у виробничому середовищі. Разом із тим запропонований зміст уже значною мірою відображений у чинному проєкті стандарту. Зокрема, спеціальні компетентності 6, 8, 9 щодо впровадження систем біобезпеки, оцінювання та управління ризиками у виробничих системах тваринництва, забезпечення екологічної безпеки, ресурсоефективності та прийняття управлінських рішень охоплюють питання ідентифікації, оцінювання та мінімізації професійних ризиків. Крім того, питання безпеки праці та здоров'я на робочому місці мають міжгалузевий характер і можуть деталізуватися через програмні результати навчання, освітні компоненти та практичну підготовку з урахуванням особливостей конкретної освітньої програми. З огляду на зазначене підкомісія вважає, що введення окремої компетентності може призвести до дублювання змісту вже визначених компетентностей стандарту, тоді як запропоновані положення доцільно реалізовувати через їх подальшу конкретизацію в освітніх програмах. В остаточному варіанті буде забезпечена відповідність загальних компетентностей зазначених у чинній редакції Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, враховуючи їх універсальність на певному рівні НРК.
Сичов Михайло Юрійович, завідувач кафедри годівлі тварин та технології кормів імені П. Д. Пшеничного Національного університету біоресурсів і природокористування України.	
1. На нашу думку, формулювання загальних компетентностей ЗК1 та ЗК2 у проєкті стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти потребує перегляду та уточнення. У	1. <u>Не враховано.</u> Підкомісія загалом погоджується, що на другому (магістерському) рівні вищої освіти акцент має зміщуватися від базової мовної підготовки до професійної,

чинний редакції магістерського стандарту фактично повторюються компетентності, які вже були передбачені стандартом першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, а саме: здатність спілкуватися українською мовою усно і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою на рівні B2 CEFR.

Водночас магістерський рівень освіти відповідно до Національної рамки кваліфікацій має забезпечувати не повторення вже сформованих компетентностей, а їх якісне поглиблення та розвиток відповідно до 8 рівня НРК. У зв'язку з цим доцільним виглядає перенесення акценту: із загальної мовної комунікації на: професійну, наукову та академічну комунікацію, підготовку наукових текстів, презентацію результатів досліджень, участь у міжнародному науковому середовищі.

Крім того, окремої уваги потребує формулювання щодо володіння іноземною мовою «на рівні B2 CEFR». На нашу думку, рівень B2 CEFR є мовним дескриптором, а не компетентністю як такою, тому його використання без визначення механізму перевірки створює методологічну та практичну невизначеність. Зокрема, у стандарті не визначено: яким саме чином має підтверджуватися рівень B2; чи є обов'язковим міжнародний мовний сертифікат; хто саме здійснює оцінювання рівня; чи повинна перевірка бути стандартизованою; які критерії мають застосовуватися під час атестації. У результаті вимога щодо B2 CEFR може мати декларативний характер та по-різному трактуватися закладами вищої освіти. Крім того, якщо рівень B2 CEFR уже був передбачений стандартом бакалаврського рівня, повторне використання аналогічної вимоги у

академічної та наукової комунікації, зокрема представлення результатів досліджень, участі у міжнародному академічному середовищі та здійснення професійної дослідницької й інноваційної діяльності. Саме з цією метою формулювання ЗК1 та ЗК2 у проєкті стандарту були розширені порівняно з бакалаврським рівнем та доповнені компонентами професійної, дослідницької та інноваційної комунікації. Зокрема, у ЗК1 акцентовано здатність «зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію зі складних тем», а у ЗК2 – здатність здійснювати професійну дослідницьку та/або інноваційну комунікацію іноземною мовою (див. таблицю). Водночас під час розроблення проєкту стандарту підкомісія керувалася чинними Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, затвердженими МОН України, у яких визначено необхідність формування у стандартах другого (магістерського) рівня загальних компетентностей, зокрема пов'язаних із комунікацією державною та іноземною мовами. Крім того, запропонована модель загальних компетентностей розроблялася в контексті узгодження з Національною рамкою кваліфікацій, Рекомендаціями Ради ЄС щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя та уніфікованими підходами, запропонованими МОН для оновлення стандартів вищої освіти. Щодо використання рівня B2 CEFR, то в проєкті стандарту він застосовується не як окрема компетентність, а як орієнтир рівня сформованості іншомовної комунікативної здатності, що відповідає практиці формулювання освітніх стандартів вищої освіти та рекомендаціям щодо забезпечення

стандарті магістра без її змістовного ускладнення або переходу до рівня C1 не повною мірою відображає освітню прогресію між рівнями вищої освіти.

У зв'язку з цим вважаємо доцільним: або переглянути формулювання ЗК1 та ЗК2 у напрямі наукової та професійної комунікації; або чітко визначити механізми та критерії підтвердження рівня володіння іноземною мовою; або перенести вимогу щодо рівня B2 CEFR із компетентностей до вимог освітньої програми чи критеріїв атестації.

2. Окремо звертаємо увагу на формулювання СК3: «здатність розробляти, оптимізувати та оцінювати системи годівлі, утримання і технології виробництва продукції тваринництва...». На нашу думку, використання терміна «системи годівлі» не повною мірою відповідає другому (магістерському) рівню вищої освіти. Поняття «система годівлі» традиційно використовується переважно на бакалаврському рівні підготовки та стосується загальної організації забезпечення тварин кормами, типів годівлі, режимів утримання та базових технологічних підходів. Натомість магістерський рівень освіти має передбачати значно глибший рівень професійної та наукової підготовки, орієнтований на: фізіологічні та біохімічні основи живлення; моделювання раціонів; precision feeding; оптимізацію використання поживних речовин; функціональне живлення; оцінку ефективності кормових інгредієнтів; оцінку поживної цінності

академічної й професійної мобільності здобувачів. При цьому стандарт вищої освіти визначає лише рамкові вимоги до компетентностей випускника, тоді як конкретні механізми оцінювання, підтвердження рівня володіння мовою, форми контролю та критерії атестації належать до сфери автономії закладів вищої освіти та мають деталізуватися в освітніх програмах, внутрішніх положеннях і процедурах забезпечення якості освіти. Таким чином, підкомісія вважає запропоновані формулювання ЗК1 та ЗК2 такими, що відповідають методичним рекомендаціям МОН України, дескрипторам Національної рамки кваліфікацій другого рівня вищої освіти та сучасним вимогам до професійної й академічної комунікації магістра.

2. Не враховано. Підкомісія вважає доцільним зберегти у формулюванні компетентності термін «системи годівлі». Поняття «годовля тварин» є загальновизнаним і усталеним у науковій, освітній, нормативній та виробничій практиці галузі тваринництва. Воно охоплює комплекс організаційних, технологічних, економічних і біологічних рішень, пов'язаних із забезпеченням тварин поживними речовинами, формуванням і балансуванню раціонів, вибором кормів, режимів, способів та технологій годівлі. Водночас термін «живлення тварин» традиційно використовується переважно для характеристики фізіологічних, біохімічних і метаболічних процесів, що відбуваються в організмі, та не повною мірою відображає виробничо-технологічний аспект діяльності фахівця з тваринництва. Підкомісія також вважає, що наведені у пропозиції напрями підготовки магістрів, зокрема моделювання раціонів, precision feeding,

та якості кормів; контроль безпечності кормової сировини; прогнозування продуктивності та метаболічних змін; цифрові системи управління живленням тварин.

У зв'язку з цим доцільним виглядає використання у СКЗ термінів: «живлення тварин», «системи живлення», або «технології живлення тварин», які більшою мірою відповідають сучасному рівню магістерської підготовки та міжнародній науковій термінології (animal nutrition, precision nutrition). Наприклад, СКЗ може бути уточнена таким чином: «здатність розробляти, оптимізувати та оцінювати технології живлення, утримання і виробництва продукції тваринництва, здійснювати оцінку поживної цінності, якості та безпечності кормів на основі комплексного урахування біологічних потреб, метаболічних процесів і благополуччя тварин».

3. Також вважаємо дискусійним включення до СКЗ положень щодо «дресування/тренування тварин». На нашу думку, дресування тварин не може розглядатися як обов'язкова складова професійної підготовки для всіх освітніх програм спеціальності Н2 «Тваринництво». Спеціальність «Тваринництво» охоплює широкий спектр галузей сільськогосподарського виробництва, основу яких становлять: скотарство; свинарство; птахівництво; вівчарство; козівництво та інші напрями продуктивного тваринництва. Для більшості зазначених галузей поняття

оптимізація використання поживних речовин, оцінка поживної цінності та безпечності кормів, прогнозування продуктивності, цифрові системи управління годівлею та інші сучасні підходи, не суперечать поняттю «системи годівлі», а є його складовими елементами та сучасними інструментами реалізації. Крім того, стандарт вищої освіти визначає інтегральні та спеціальні компетентності випускника, а не деталізований перелік окремих технологій, методів чи наукових напрямів. Відповідна конкретизація змісту підготовки здійснюється через програмні результати навчання, освітні компоненти та освітні програми закладів вищої освіти. З огляду на зазначене підкомісія вважає термін «системи годівлі» таким, що відповідає предметній області спеціальності Н2 «Тваринництво», усталеній галузевій термінології, сучасним тенденціям розвитку галузі та меті підготовки магістрів, і не вбачає необхідності його заміни. На думку підкомісії: **стандарт описує компетентність, а не перелік окремих дисциплін чи наукових напрямів**, тобто не потрібно в одній СК перелічувати всі сучасні інструменти годівлі.

3. Не потребує врахування. Підкомісія погоджується, що поняття «дресування» не є універсальною складовою професійної діяльності для всіх напрямів спеціальності Н2 «Тваринництво». Саме з цієї причини відповідна термінологія була вилучена з проєкту стандарту на етапі його доопрацювання. Водночас частина наведених зауважень ґрунтується на трактуванні положень, які відсутні в актуальній редакції проєкту стандарту. Чинна редакція не містить компетентностей щодо дресування тварин як обов'язкової складової

«дресування» не є характерним елементом професійної діяльності та не належить до базових компетентностей магістра з тваринництва. Водночас включення таких положень до обов'язкових компетентностей стандарту створює надмірний акцент на окремих вузькоспеціалізованих напрямках (зокрема кінології), що може призвести до розмивання предметної області спеціальності. Крім того, використання терміна «дресування» у магістерському стандарті виглядає недостатньо узгодженим із сучасними науковими підходами у сфері animal science, де переважно використовуються поняття: поведінковий менеджмент тварин; welfare-oriented management; behavioral assessment; адаптація та контроль поведінкових реакцій. У зв'язку з цим вважаємо доцільним: або вилучити згадку про «дресування/тренування» з обов'язкових компетентностей; або перенести її до варіативної складової освітніх програм; або замінити більш універсальними формулюваннями, пов'язаними з поведінкою та благополуччям тварин.	підготовки магістрів. Разом із тим підкомісія вважає важливим збереження у предметній області спеціальності положень, пов'язаних із поведінкою тварин, їх адаптацією до умов утримання, благополуччям та управлінням поведінковими реакціями, оскільки ці питання є складовою сучасної науки про тварин (animal science) та мають значення для забезпечення продуктивності, благополуччя й ефективності технологічних процесів у тваринництві. З огляду на зазначене підкомісія вважає, що порушене у пропозиції питання вже врегульоване в процесі доопрацювання проєкту стандарту та не потребує додаткових змін.
--	--